

Vastloodud koolmeistrite liit kavandab juba uut foorumit

Viljandis kaks päeva kestnud õpetajate kongress täitis korraldajate sõnul oma eesmärgi. Elustati Eesti Õpetajate Liit ja valmistati ette dokumente, mis peavad andma suuna õpetajate ja haridusorganite suhetele.

Kuues põhiettekandes ja sõnavõttudes käsitleti hariduspoliitika üldisemaid küsimusi, õpetajate ettevalmistust ja täiendõpet, õpetaja ja õpilase suhet ja pedagoogide palgakorralduse põhimõtteid. Vastupidi Eesti Päevalehes ilmunud arvamusele, et kongressist kujuneb pedagoogide ja haridusministeeriumi omavaheline arveteõiendamine, tüli ei kisutud ja dialoog oli.

Lähte Ühisgümnaasiumi direktor Toomas Kink ütles enne kongressi, et soovib arendada dialoogi mitte kellegi või millegi vastu, vaid hariduselu edendamise nimel. Kõige olulisemaks pidasid korraldajad arutleda hariduspoliitika suundade, õpetajate kaadri ettevalmistamise, täiendkoolituse ja pedagoogide kooli jäämise ning palgaküsimuste ja kooli finantseerimise üle.

Pärast kongressi kinnitas Toomas Kink, et plaanituga saadi hakkama. Ka kongressil viibinud ja avakõnega esinenud haridusminister Jaak Aaviksoo oli dialoogi poolt. Õpetajate liidrid loodavad, et õpetajate hääli jõuab vastloodud õpetajate liidu kaudu nendeni, kes teevad otsuseid.

Kongress tähtsustas hariduse arengukava

Toomas Kingu sõnul annab pedagoogide taasloodud ühenduse võimekusse põhjust uskuda asjaolu, et liiduga otsustas ühineda 14 mitmesugust aine-, kutse- ja muud õpetajate ühendust, sealhulgas ka vene õppekeelega koolide ühendus. Kongress võttis vastu liidu põhikirja, aprilli algul saavad kokku ühinenud organisatsioonide esindajad ja siis valitakse ka õpetajate liidu juhatus. Õpetajate liit peab hea seisma ka selle eest, et kongressil vastu võetud otsustused ei jääks pelgalt konstateeringuteks. Toomas Kingu sõnul olakse praegu valmis mitte ainult kritiseerima, vaid ka lahendusi pakkuma.

Jaak Aaviksoo avakõnest alates oli selge, et dialoog ametnike ja õpetajate vahel on võimalik.

ENDEL VELISTE, SAKALA

Lahendusi oodatakse aga mitmel alal. Redaktsioonitoimkonna esimees, Jakobsoni-nimelise gümnaasiumi direktor Tarmo Loodus kinnitas, et kõige olulisemaks peeti hariduse arengukava, mille peamised seisukohad kes-

taksid üle valitsuste võimuloleku aja ja võimaldaksid haridusel areneda stabiilselt järskude pöörete ja suunamuutusteta.

Eesti kooli jaoks on eksistentsi küsimus, et korraliku ettevalmistusega noor õpetaja hakkaks kooli tulema ja et pedagoogilist haridust andvad kõrgkoolid suudaksid ette valmistada õpetajaid, kes on võimelised lapsi aja rõudmiste kohaselt õpetama.

Õpetajad nõuavad moraalset kaitset

Need küsimused leidsid kajastust ka kongressi pöördumises valitsuse ja haridusministeeriumi poole. Selles peetakse veel oluliseks täienduskoolituse korraldamisel võtta aluseks koolide tegelikke vajadusi ja soovitakse, et avalikustataks riiklike täienduskoolituse vahendite kasutamine.

Pöördumises peetakse vajalikuks õpetajate sotsiaalsete garantiide loomist, mis tähendab õpetaja nii materiaalselt kui ka moraalset kaitset. Kongressil ei räägitud palgasummadest, kuid

kõneldi palgapoliitika üldprobleemidest. Haridusministeeriumile tehti ettepanek töötada välja uus palga- ja atesteerimisastmestik, milles oleks arvestatud õpetajate haridust, kvalifikatsiooni, staaži ja koormust, kusjuures palgaprobleeme käsitlevate otsuste tegemisel peavad oma sõna ütleva ka õpetajad. Õpetajate arvates ei või jätkata enam endist praktikat, et haridusele ja sealjuures paljadeks antakse teatud rahasumma, mida seejärel jagama hakatakse, ilma et tegelikke vajadusi ja kooli arenemise võimalusi silmas peetaks.

Kõneldi ka vajadusest niisuguste õppekavade järele, milles oleksid ühtses süsteemis erinevatele koolitüüpidele esitatavad nõuded. Et aga õppekavasid oleks võimalik täita, siis peeti vajalikuks, et koostöös omavalitsustega loodaks materiaalse varustamise sihtprogramm. Nagu elu on näidanud, ei ole juba praegu kõigil koolidel nii palju vahendeid, et täita õppekavades ettenähtud õpetamise nõudeid ning kooli võimalused olenevad liialt palju omavalitsuste hetkeotsustusest. Ja nagu ütles kongressil sõnavõetuga esinenud Rii-

gikogu liige Mart Laar, ei ole praegu teist teed, kui teha panus haridusele ja tuua ohvriks mõni teine ala, et mitte lasta käest võimalust saada suureks vaimult, nagu eesti rahvalt ootas ka Jakob Hurt.

Kirgede asemel kaine arutelu

Kongressile järgnenud pressikonverentsil tunti huvi selle vastu, kas foorum tõepoolest esindas õpetajat või oli tegemist koolijuhtide ja haridusbürokratide esindusega. Toomas Kingu sõnul peegeldas kongressi delegaatide koosseis üsna ilmekalt ka praegust kooli seisut. Deleagaate oli väikestest maa-koolidest suurte linnakoolideni, kuid domineerisid siiski koolijuhid. See on mõneti mõistetav, sest tavaõpetaja on suure koormuse ja töö iseloomu tõttu niivõrd seotud, et tal ei jätku aega muuga tegelemiseks.

Tarmo Looduse sõnul peab enamik koolijuhte end ennekõike õpetajaks, alles seejärel administraatoriks ja on seetõttu väljas esmajoones õpetaja eest.

Kuid õpetajate liit kui kutseorganisatsioon saab toetuda ikka õpetajale endale.

Kongressi korraldamise kohaks oli valitud Viljandi, sest sellega taheti rõhutada, et haridusse puutuvat ei otsustata mitte ainult Tallinnas või Tartus. Korraldajate sõnul oli valik õige ja seda mitmes mõttes. Eestikeelse kooli algatus kerkis just selles piirkonnas ja kongressi avasõnadena kõlanud Carl Robert Jakobsoni mõte kutsus üles arutlusele, mitte arveteklaarimisele. Ja nii kulgeski kongress mitte kirgede, vaid konstruktiivse arutelu vaimus.

Mis puutub avalikku tähelepanusse, siis Toomas Kingu sõnul üllatas teda ajakirjanduse üsnagi ükskõikne suhtumine. Vahest oodati tüli ja teravusi, ja kui neid ei tulnud, siis huvi rauges, arvas Kink.

Üks kongressi dokumente käsitleb õpetajate foorumi tulevikku. Järgmist kongressi planeeritakse juba 1998. aastasse ja selle ettevalmistamine ja korraldus jääb Eesti Õpetajate Liidule.

AI ME KIVISTIK